

Sygn. akt IV U 298/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2015r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Renata Żywicka

Protokolant: st. sekr. sądowy Jolanta Fiedorowicz

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2015r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania J. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 08/01/2015 r. znak: (...)

o przeniesienie odpowiedzialności za zobowiązania spółki z tytułu składek

I. oddala odwołanie,

II. odstępuje od obciążania wnioskodawcy zwrotem kosztów procesu na rzecz pozwanego.

Sygn. akt IV U 298/15

UZASADNIENIE

W dniu 23 marca 2015r. do Sądu Okręgowego w Elblągu wpłynęło odwołanie ubezpieczonego J. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 08.01.2015r. znak (...) -RED-39, którą stwierdzono, że jako współnik spółki cywilnej Usługi Handlowe (...) s.c. (...) odpowiada solidarnie ze spółką za zadłużenia powstałe w wyniku nieopłacania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami za zwłokę w łącznej kwocie 3.164,39zł. Ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i wskazał, że w jego ocenie należności wynikające z przedmiotowej decyzji są przedawnione. Nadto skarżący wskazał, że zgodnie z zapisami umowy spółki oraz ustaleniami ustnymi sprawami finansowymi zajmował się współnik A. B.. Począwszy od końca 2007r. współnik ten dysponował całą kwotą przychodu spółki, z których powinien opłacić wszelkie należności publiczno-prawne, uniemożliwiając wnioskodawcy dostęp do środków finansowych spółki.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od skarżącego kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu swojego stanowiska pełnomocnik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że sporne należności zgodnie z dyspozycją art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie uległy przedawnieniu, gdyż termin płatności składki za (...) upłynął 15.11.2010r., za (...) upłynął 15.12.2010r., za (...) upłynął 15.01.2011r.. Nadto pozwany wskazał, że okoliczności winy w powstaniu zaległości, czy też relacji finansowych między współnikami są całkowicie obojętne dla niniejszego postępowania.

Zarządzeniem z dnia 01 czerwca 2015r. Sąd zawiadomił o toczącym się postępowaniu zainteresowanego A. B. będącego współnikiem spółki, który nie zgłosił swojego udziału w toczącym się postępowaniu.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 26 lipca 2004r. w S. doszło do zawarcia umowy spółki prawa cywilnego pod nazwą USŁUGI HANDLOWE (...) s.c. między A. B. i J. M.. Przedmiotem działalności spółki było prowadzenie działalności produkcyjnej- w zakresie wydobywania żwiru i piasku, handlowej- w zakresie sprzedaży hurtowej materiałów budowlanych i wyposażenia, usługowej w zakresie wynajmu maszyn i urządzeń budowlanych. Zgodnie z § 6 tej umowy prowadzenie spraw spółki wspólnicy powierzyli wszystkim wspólnikom łącznie. Oświadczenia złożone przez wszystkich wspólników łącznie wobec osób trzecich, wiążą wspólników. Każdy wspólnik uprawniony jest do prowadzenia samodzielnie spraw, które nie przekraczają zakresu zwykłych czynności spółki. . Zobowiązania lub wydatki na kwotę ponad 2000 zł nie należą do zakresu zwykłych czynności spółki.

Spółka zgłosiła do ubezpieczeń społecznych pracowników. Z tego tytułu była więc zobowiązana do opłacania należnych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, z którego to obowiązku się nie wywiązała, a na jej koncie powstało zadłużenie.

Działalność spółki została zawieszona z dniem 03.11.2011r.

Wyrokiem z dnia 13 lutego 2014r. Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie (...) zasądził od A. B. na rzecz J. M. kwotę 467.880,53 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 01 stycznia 2008r. do dnia zapłaty oraz w sprawie (...) zasądził od A. B. na rzecz J. M. kwotę 227.949,53 zł wraz z ustawowymi odsetkami.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Braniewie w sprawie II K 183/12, uznano A. B. za winnego tego, że w okresie od 01 stycznia 2011r. do dnia 31 grudnia 2011r. w miejscowości S., gm. P. woj. (...) - (...) działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru przywłaszczył pieniądze w kwocie nie mniejszej niż 35.804,13 zł, które to pieniądze stanowią 50% zysku brutto spółki cywilnej (...) należnego wspólnikowi, czym działał na szkodę J. M., który to czyn zakwalifikował jako występki z art. 284§1 k.k. w zw. z art.12 k.k. i za to na mocy art.284§1 k.k. wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na okres próby 3-ech lat.

Decyzją z dnia 08.01.2015r. znak (...) -RED-39, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. na podstawie przepisów art. 31 i art. 123 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U.2015.121 ze zm., dalej: ustawa systemowa), a także art.115 Ordynacji podatkowej(Dz. U. z 2012r. , poz.749 ze zm.) stwierdził, że jako wspólnik spółki cywilnej Usługi Handlowe (...) s.c. (...) M. odpowiada solidarnie ze spółką za zadłużenia powstałe w wyniku nieopłacania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami za zwłokę w łącznej kwocie 3.164,39zł., w tym :

- składki na ubezpieczenie społeczne: za okres od 10/2010-12/2010 w kwocie 1.611,90 zł należności głównej plus odsetki w kwocie 786,00zł liczone na dzień 08.01.2015r. ,

- składki na ubezpieczenie zdrowotne: za okres od 10/2010-12/2010 w kwocie 464,73 zł należności głównej plus odsetki w kwocie 227,00 zł liczone na dzień 08.01.2015r. ,

- składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych: za okres od 10/2010-12/2010 w kwocie 50,76 zł należności głównej plus odsetki w kwocie 24,00zł liczone na dzień 08.01.2015r. ,

Decyzją z dnia 08 stycznia 2015r. znak (...) -RED-38 o podobnej treści organ rentowy przeniósł na A. B. odpowiedzialność za zobowiązania płatnika Usługi Handlowe (...) s.c. NIP (...) z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami za zwłokę w łącznej kwocie 3.164,39 zł.

Wobec w/w spółki było prowadzone postępowanie egzekucyjne przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w B.. W dniu 28.12. 2012r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w B. w sprawie (...) - (...) wydał postanowienie o umorzeniu postępowania wobec spółki. W uzasadnieniu Naczelnik Urzędu Skarbowego wskazał, że spółka nie osiąga żadnych dochodów i

nie prowadzi działalności gospodarczej. Zajęcia rachunków bankowych okazują się bezskuteczne z uwagi na brak środków. Brak jest również ruchomości do zajęcia.

/bezsporne, nadto dowód: akta ZUS: decyzje z dnia 08.01.2015r. tom IV i bez numeracji, kserokopia umowy spółki k. 29 a.s., tytuły wykonawcze i protokoły o stanie majątkowym spółki w aktach ZUS plik IV, postanowienie Naczelnika U.S. k. 64-65 akt ZUS plik IV, zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej z 03.11.2011r. w aktach ZUS plik IV, ksero wyroków karnych k. 31,32 a.s., akta S.R. w B. II K 183/12 /

W ocenie Sądu odwołanie skarżącego nie zasługiwało na odwołanie.

Odnosząc się na wstępie do zarzutów dotyczących przedawnienia należności objętych decyzją podnieść należy, że termin płatności składek za (...) upłynął 15.11.2010r., za (...) upłynął 15.12.2010r., za (...) upłynął 15.01.2011r.

Kwestię przedawnienia należności z tytułu składek) reguluje art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 (...) "[http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id= \(...\)](http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id= (...))"r. o systemie ubezpieczeń społecznych brzmieniu na dzień wydania decyzji Dz.U.2013.1442 j.t. (oznaczanej dalej jako „ ustawa o s.u.s. „), który stanowi, iż należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6. Brzmienie tego przepisu (obowiązujące od 1 stycznia 2012 r.) zostało mu nadane przez art. 11 (...) "[http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id= \(...\)](http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id= (...))"1 lit. A ustawy z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U.2011.232.1378). Wcześniej (przed 1 stycznia 2012 r.) obowiązywał 10 – letni termin przedawnienia należności z tytułu składek. Stosownie do treści przepisu przejściowego - art. 27 wskazanej wyżej ustawy (wprowadzającej o połowę krótszy termin przedawnienia - pięcioletni w miejsce dziesięcioletniego) do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art. 41b ust. 1 ustawy wymienionej w art. 2 oraz w art. 24 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 11/ a więc ustawy o s.u.s./, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się **od dnia 1 stycznia 2012 r.**

Z taka sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie, zatem składki objęte zaskarżoną decyzją mogłyby ulec przedawnieniu najwcześniej w styczniu 2017r. Wskazać jednak należy, że w niniejszej sprawie prowadzone było postępowanie egzekucyjne, a zgodnie z art. 24 ust.5bcyt. ustawy o s.u.s., Bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego."Prowadzone postępowanie egzekucyjne wydłużyło więc bieg terminu przedawnienia składek.

Co do meritum podnieść należy, że na podstawie art. 31 ustawy systemowej do należności tytułu składek stosuje się odpowiednio między innymi art. 115 ordynacji podatkowej, który stanowi, że:

§ 1. Wspólnik spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej oraz komplementariusz spółki komandytowej albo komandytowo-akcyjnej odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie ze spółką i z pozostałymi wspólnikami za zaległości podatkowe spółki.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się również do odpowiedzialności byłego wspólnika za zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie, gdy był on wspólnikiem, oraz zaległości wymienione w art. 52 powstałe w czasie, gdy był on wspólnikiem. Za zobowiązania podatkowe powstałe, na podstawie odrębnych przepisów, po rozwiązaniu spółki odpowiadają osoby będące wspólnikami w momencie rozwiązania spółki.

§ 3. (uchylony)

§ 4. Orzeczenie o odpowiedzialności, o której mowa w § 1, za zaległości podatkowe spółki z tytułu zobowiązań podatkowych powstałych w sposób przewidziany w art. 21 § 1 pkt 1 nie wymaga uprzedniego wydania decyzji, o których mowa w art. 108 § 2 pkt 2. W tym przypadku określenie wysokości zobowiązań podatkowych spółki, orzeczenie o

odpowiedzialności płatnika (inkasenta), zwrocie zaliczki na naliczony podatek od towarów i usług lub określenie wysokości należnych odsetek za zwłokę następuje w decyzji, o której mowa w art. 108 § 1.

§ 5. Przepis § 4 stosuje się również w przypadku rozwiązania spółki.

Zgodnie natomiast z art. 32 ustawy systemowej do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

Podkreślenia wymaga fakt, iż spółka cywilna jest skodyfikowaną umową, stosunkiem zobowiązaniowym uregulowanym w przepisach kodeksu cywilnego, która nie posiada podmiotowości prawnej. W ramach tego zobowiązania wspólnicy zobowiązują się do świadczenia, polegającego na dążeniu do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez działanie w oznaczony sposób, w szczególności przez wniesienie wkładów. Należy również wskazać, że spółka cywilna nie jest podmiotem prawnym odrębnym od wspólników, co znalazło swoje odzwierciedlenie w ugruntowanej linii orzeczniczej (wyrok SN z 28.10.2003r., sygn. I CK 201/02, uchwała SN z 31.03.1993r., sygn. III CZP 176/92, uchwała SN z 26.01.1996r., sygn. III CZP 111/95). Wobec faktu, iż spółka cywilna nie posiada osobowości prawnej, ani też zdolności prawnej nawet w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, spółkę taką należy traktować wyłącznie jako stosunek prawny, bez możliwości nadawania spółce cech jednostki organizacyjnej, funkcjonującej jako odrębny podmiot prawa gospodarczego (wyrok SA w Gdańsku z 24.06.2014r., sygn. III AUa 2196/13).

W ocenie Sądu, w świetle powyższego, zobowiązania spółki są zobowiązaniami jej wspólników. W kontekście poczynionych rozważań dotyczących braku podmiotowości spółki cywilnej należy bowiem wskazać, iż spółka nie może „oddzielić się” od wspólników i posiadać własnego, odrębnego majątku. To co jest określane mianem majątku spółki, jest bowiem w rzeczywistości majątkiem wspólników, odrębnym od ich majątków osobistych. To wspólnicy, a nie spółka, są przedsiębiorcami w zakresie wykonywanej działalności gospodarczej, co skutkuje tym, że zobowiązania związane z prowadzeniem działalności gospodarczej w ramach spółki cywilnej są zobowiązaniami wspólników, a nie samej spółki (wyrok SN z 04.04.1997r., sygn. II UKN 54/97).

Odnosząc się do zarzutu skarżącego, iż od końca 2007 r. nie miał on wpływu na działalność finansową spółki, gdyż wspólnik odsunął go od prowadzenia spraw spółki i zagarnął należną wnioskodawcy część dochodu spółki, wskazać należy, że odpowiedzialność wspólników spółki cywilnej w świetle art. 115 Ordynacji podatkowej ma charakter obiektywny. Nie jest zatem uzależniona od tego, który ze wspólników przyczynił się do powstania zadłużenia.

Powyższe znajduje potwierdzenie w orzecznictwie sądowym :

"Orzekanie o odpowiedzialności wspólników nie jest oparte na zasadzie winy i dlatego nie ma znaczenia ustalenie przyczynienia się do powstania zaległości" (wyrok WSA w Warszawie z dnia 16 czerwca 2004 r., III SA 447/03, M. Pod. 2004, nr 9, s. 47). "Stopień zaangażowania poszczególnych wspólników w działalność spółki cywilnej i przyczynienia się do powstania zaległości podatkowych nie ma znaczenia dla orzekania o odpowiedzialności wspólników za te zaległości. Odpowiedzialność ta ma bowiem charakter obiektywny, niezależny od zawinienia i jest solidarna" (wyrok WSA w Olsztynie z dnia 19 października 2007 r., I SA/Ol 182/06, Jur. Pod. 2008, nr 1).

Odpowiedzialność ta wspólnika ma charakter osobisty i solidarny, ale i subsydiarny. Wobec braku wyłączenia w art. 115 o.p. zasady wynikającej za art. 108 § 4 o.p., egzekucja wobec wspólnika może być podjęta jedynie w przypadku bezskuteczności (w całości lub w części) prowadzonego wobec spółki postępowania egzekucyjnego. W niniejszej sprawie okoliczność bezskuteczności egzekucji nie była kwestionowana przez wnioskodawcę i została potwierdzona w toku postępowania przez organ rentowy dołączeniem akt prowadzonej egzekucji administracyjnej przeciwko spółce, zakończonej umorzeniem postępowania egzekucyjnego.

Organ rentowy zobowiązany jest nadto wydać decyzję o odpowiedzialności wszystkich wspólników spółki cywilnej, czyli wszystkich osób trzecich, które w danej sytuacji występują (wyrok NSA z dnia 12 września 2003 r., SA/Rz (...), POP 2004, z. 3, poz. 52). Zatem nie można ograniczyć się do orzekania o odpowiedzialności jedynie niektórych wspólników, gdyż na nich wszystkich ciąży solidarna odpowiedzialność za zaległości spółki, a aby ta odpowiedzialność powstała, konieczne jest uprzednie wydanie decyzji kształtującej tę odpowiedzialność.

W niniejszej sprawie taka decyzja została wydana wobec drugiego (...) spółki (...) w dniu 08 stycznia 2015r. . Skarżący nie kwestionował wysokości zaległości składkowych objętych zaskarżoną decyzją

W związku z powyższym, uznając, iż zaskarżona decyzja była merytorycznie prawidłowa, a odwołanie skarżącego stanowiło jedynie wyraz niezadowolenia i polemikę z rozstrzygnięciem organu rentowego, Sąd stosownie do art. 477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z art. 102 kpc, biorąc pod uwagę trudną sytuację materialną wnioskodawcy, który utrzymuje się tylko z emerytury, z której ściągane są nadal zobowiązania spółki, jak też fakt, że z postępowania wynikało, że do zaległości składkowych w znacznym stopniu przyczynił się drugi (...) spółki (...).